

Dnro 1596/03.04.04.04.33/2024

Asia	Kaivoslaissa tarkoitettua varauspäätöstä koskeva valitus
Valittajat	Kansalaisten Kaivosvaltuuskunta ry, Padasjoen luonnonystävät ry, A, B, C, D, E ja F
Varaaja	Equivest Metals Oy

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätös 5.6.2024, lupatunnus VA2024:0025

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on hyväksynyt Equivest Metals Oy:n kaivoslain mukaisen varausilmoituksen. Varausalue on merkitty päätöksen liitteenä olevaan karttaan. Varausalueen nimi on Saitta ja koko 45100,16 ha. Varausalue sijaitsee Hämeenlinnan kaupungin sekä Padasjoen, Asikkalan ja Hollolan kuntien alueella.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa ja valituksessa esitetty selvitys valitusoikeuden perusteista

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätös on valituksesta ilmenevin perusteluin kumottava. Jos valittajilla ei katsota olevan asiassa valitusoikeutta, hallinto-oikeuden on kuitenkin todettava päätös ilmeisen laittomaksi ja mitättömäksi. Valittajien oikeudenkäyntikulut on korvattava. Toissijaisesti asia on palautettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Viimesijaisesti hallinto-oikeuden on korjattava tai korjautettava varausilmoitus koskemaan yhtä kohtuullisen kokoista malmiesiintymää. Hallinto-oikeuden on velvoitettava viranomainen selvittämään varaajan edellytykset, uskottavuus, toiminnan laajuus, varauksista puuttuvat tiedot malminetsintäluvan valmistelun resursseista sekä se, onko varaaja myynyt tai siirtänyt oikeudet varausalueeseen muulle yhtiölle, jonka uskottavuus on myös selvitettävä. Hallinto-oikeuden on edelleen velvoitettava viranomainen selvittämään alueen maankäyttö ja alueet, jotka tulee jättää pois varauksesta, ja alueen kiinteistöt, jotka on kuulutettava varausalueen yhteydessä. Hallinto-oikeuden on määrättävä ilmoittamaan varauksesta valtakunnallisessa lehdessä ja korjautettava varausilmoituksen ilmeiset virheet. Hallinto-oikeuden on

velvoitettava viranomaisen tuomaan esiin ilmoituspäätöksessä kuntien, kiinteistönomistajien, elinkeinonharjoittajien ja ympäristönsuojelun sekä muiden malminetsintää harjoittavien oikeudet. Hallinto-oikeuden on velvoitettava kunnat kuuluttamaan asia uudestaan korjatulla valitusajalla.

Valittajien valitusoikeutta on perusteltu muun ohella seuraavasti:

Korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätöksestä 2012:219 seuraa, että kiinteistönomistajilla on Suomen perustuslain mukainen valitusoikeus erityisesti sellaisten alueiden osalta, joille malminetsintä- tai kaivosoikeutta ei voi saada. Tällaisia ovat esimerkiksi vakituiset ja loma-asunnot ja niiden suoja-alueet. Varaukselta on liian epämääräinen, joten suoja-alueet on rajattu lainvastaisesti. Kaivoslain 7 §:ssä ja 9 §:ssä tarkoitettuja estealueita ei ole poistettu varauksesta, vaikka niiden poistaminen on kaivoslain vuonna 2023 voimaan tulleen muutoksen mukaan pakollista. Varaus loukkaa yksityisiä etuja, koska siitä aiheutuu maankäyttöön ja kiinteistöjen käyttömahdollisuuksiin liittyvää epävarmuutta ja kiinteistöjen arvon alenemista. Varaus myös vaikuttaa kiinteistönomistajien mahdollisuuksiin hallita ja käydä kauppaa malminetsintään ja kaivostoimintaan liittyvillä oikeuksilla ja saada korvausta kiinteistöillään olevista mineraaleista.

Varauksella on mahdollisesti myönnetty oikeuksia luonnonsuojelualueisiin ja Päijänteen kansallispuistoon, missä malminetsintä voi aiheuttaa luonnonsuojeluarvojen heikentymistä. Malminetsintä edellyttää siten kaivoslaissa tarkoitettua malminetsintälupaa, ja yhdistyksillä on päätöksestä kaivoslain mukainen valitusoikeus.

Myös Suomen perustuslain 15 § (omaisuuden suoja), 18 § (elinkeinovapaus), 20 § (vastuu ympäristöstä), 21 § (oikeusturva) ja 11 § (uskonnon vapaus) edellyttävät valittajien valitusoikeutta asiassa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta.

Hallinto-oikeus hylkää valittajien oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Perustelut

Sovellettavat keskeiset säännökset ja esityöt

Kaivoslain 165 §:ssä ei säädetä siitä, kenellä on valitusoikeus kaivoslain mukaisesta varauspäätöksestä. Näin ollen varauspäätöksestä valitetaan kaivoslain 162 §:n 1 momentin mukaisesti oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Hallituksen esityksessä laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 29/2018 vp) todetaan edellä mainittua lainkohtaa koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa muun ohella seuraavaa:

”Asianosaisuuteen perustuva valitusoikeus olisi hallintopäätöksen materiaalisilla asianosaisilla. Heitä ovat ne, joille hallintopäätöksellä on asetettu velvollisuus, rajoitus tai kielto, tai joiden oikeus tai etu on evätty kokonaan tai osittain. Materiaalinen asianosainen on myös se, jonka etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen hallintopäätös välittömästi vaikuttaa, vaikka päätöstä ei olisikaan muodollisesti kohdistettu häneen. Valitusoikeutta ei siten voitaisi johtaa pelkästään päätöksen välillisistä vaikutuksista.”

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Varauspäätöstä ei ole kohdistettu valittajiin. Asiassa on siten arvioitava, onko päätöksellä mahdollisesti sellaisia välittömiä vaikutuksia valittajien oikeuksiin, velvollisuuksiin tai etuihin, että heillä olisi sillä perusteella valitusoikeus päätöksestä.

Kuten korkeimman hallinto-oikeuden päätöksissä KHO 2013:179 ja KHO 2021:145 on varauspäätöksen oikeusvaikutuksista todettu, hyväksyttävän varausilmoituksen tekeminen ja sitä seuraava varauspäätös antaa kaivoslain 32 §:n 2 momentista ilmenevällä tavalla ainoastaan etuoikeuden malminetsintälupaan määrääjäksi, jonka pituus ilmenee kaivoslain 76 §:n 1 momentista. Varauspäätös ei siten sellaisenaan anna oikeutta malminetsintään, vaan varaajan oikeus etsintätöihin perustuu varauspäätöksestä riippumatta kaivoslain 7 §:ään tai kiinteistönomistajan kaivoslain 9 §:ssä tarkoitettuun suostumukseen. Kuten mainituissa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksissä lisäksi todetaan, malminetsintäluvan, kullanhuhdontaluvan ja kaivosluvan myöntäminen ei kaivoslain 46 §:n 1 momentin 5 kohdasta ja 47 §:n 2 momentista ilmenevästi ole mahdollista alueella, josta on tehty hyväksyttävä varausilmoitus. Muita oikeusvaikutuksia hyväksyttävän varausilmoituksen tekemisellä ja varauspäätöksellä ei ole. Varausmenettelyn tarkoituksena on, että malminetsintäluvan potentiaalisella hakijalla olisi riittävä mahdollisuus valmistella hakemusta huolella.

Valituksessa on katsottu valittajina olevien yksityishenkilöiden valitusoikeuden perustuvan heidän asemaansa alueen maanomistajina. Kun otetaan huomioon, että varauspäätöksellä ei ole muita oikeusvaikutuksia kuin edellä mainittu etuoikeus hakea malminetsintälupaa kyseessä olevalle alueelle, varauspäätöksen mahdollisissa vaikutuksissa alueen kiinteistöjen käyttömahdollisuuksiin, arvoon tai ylipäänsä maankäytön epävarmuuteen on kysymys ainoastaan välillisistä vaikutuksista. Valituksessa viitatus kaivoslain 1.6.2023 voimaan tulleet muutokset eivät anna aihetta arvioida varauspäätöksen oikeusvaikutuksia toisin.

Varauspäätös ei vaikuta välittömästi myöskään valittajina olevien yhdistysten oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun. Varauspäätöksellä ei ole välittömiä vaikutuksia alueen luonto- tai maisema-arvoihin. Yhdistykset ovat katsoneet valitusoikeutensa perustuvan muun ohella siihen, että hanke edellyttää niiden

käsityksen mukaan malminetsintälupaa ja yhdistyksillä on malminetsintälupaa koskevasta päätöksestä kaivoslain mukaan valitusoikeus. Kun otetaan huomioon varauspäätöksen oikeusvaikutuksista lausuttu, varauspäätöksellä ei ole myönnetty lupaa toimenpiteisiin, jotka edellyttäisivät malminetsintälupaa. Valituksessa viitatu kaivoslain 1.6.2023 voimaan tulleet muutokset eivät anna aihetta arvioida varauspäätöksen oikeusvaikutuksia toisin. Näin ollen yhdistyksillä ei ole varauspäätöksestä myöskään kaivoslain perusteella valitusoikeutta.

Myöskään valituksessa viitatu Suomen perustuslain säännökset eivät muodosta valittajille valitusoikeutta varausilmoituksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Koska valittajilla ei edellä mainituilla perusteilla ole valitusoikeutta varausilmoituksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä, valitus on jätettävä hallinto-oikeudessa tutkimatta. Koska valittajilla ei ole päätöksestä valitusoikeutta, päätöksen laillisuuden tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan ja myös valitukseen sisältyvä vaatimus päätöksen toteamisesta laittomaksi ja mitättömäksi valittajien valitusoikeudesta riippumatta on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että valittajat joutuvat itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Kaivoslaki 7 § 1 momentti, 9 § 1 ja 2 momentti ja 44 § 3 momentti

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 momentti 1 ja 4 kohta ja 95 §

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Maria Jokinen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Maria Jokinen ja Antti Kuuskoski.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Kansalaisten Kaivosvaltuuskunta ry / puheenjohtaja Jari Natunen
	Hallintolain 56 §:n 2 momentin mukaan valituskirjelmän ensimmäisen allekirjoittajan Jari Natusen on ilmoitettava tiedoksisaannista valituskirjelmän muille allekirjoittajille. Jos hän tämän laiminlyö, hän on mainitun lain 68 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.
Jäljennös	Equivest Metals Oy
	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
	Hämeenlinnan kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään
	Padasjoen kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään
	Asikkalan kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään
	Hollolan kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa, laskutetaan myöhemmin
maj	

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/>

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä perittävä oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)